

Móra Ferenc: HÉKÁM

Nemhiába, hogy minden kívánsága teljesedett idáig az én Panka lányomnak, mostanában ugyancsak el is bízta ám magát. Olyan kívánságokat talál ki néha, hogy majd elmén a hajam, ha hallom.

A minap is, ahogy sétálgatunk az utcán, egyszer csak beleakaszódik Panka a karomba.

– Apu, hajolj csak le hozzám, súgok valami szépet.

– Jaj teneked, szegény apu! – gondoltam magamban, hanem azért csak odatartottam a fülemet rózsabimbó-szájacskája elé. – No, mi szépet eszeltél ki már megint, drágaságom?

Lábujjhegyre ágaskodva súgta a fülembe:

– Apu, szeretnék királyné lenni!

– Szép kívánság, csakugyan nagyon szép – bólogtattam a fejemmel nagy komolyan. Hanem ő ezzel nem érte be. Haragosan toppantott a lábacskaival.

– Nem érted, apu? Királyné akarok lenni! Olyan, mint a mesében van.

Bezzeg nem suttogott már, hanem kiáltott akkorát, hogy még a verebek is mind abbahagyták a tanácskozást a platánfákon. Én meg ijedten kaptam a zsebemhez: hátha találnék benne valami gazdátlan országot, amit Pankának adhatnék, hogy legyen benne királyné. Nem volt biz abban egy filléرنél egyéb, az is lyukas volt.

– Lelkem – mondom neki –, ezért nem adnak egy országot.

– Akkor végy rajta cukros mandulát! – egyezett ki Panka nagy hamarán.

– Isten neki fakeszt! – Elszántam magam szerencsét próbálni. Nekiindultunk boltost keresni. De bizony el se indultunk még, mikor valaki ránk köszöntötte a jó napot. Az árokparton búslakodott valami odvas, öreg fűzfa, annak a tetejéből miákkolt ránk rettentő keservesen egy fehér macska:

– Mi-a-ú, mi-a-ú!

Panka egyszerre elfelejtette a mandulát, s olyan sebesen ott termett a fa alatt, mintha nem is ő kívánczolt volna királynői méltóságra. Mire én is odaértem, már akkorára ott ült a deres fűben, az ölében a macska. Zörgős csontú, borzas szőrű, elárvult jószág volt szegény, látszott rajta, hogy senki se viseli gondját. De a Panka szeme ragyogott, mint a csillag, ahogy ölelgette, cirógatta az istenadtát.

– Ide nézz, apu, milyen cicát találtam!

– Nem cica az fiam, csak macska – ellenkeztem vele –, látod, hogy csupa mosdatlan.

– Ej, ej, apu – szögezte rám Panka haragosan a tekintetét –, hát tehet ő arról, hogy nem találta reggel a szappant? Igaz-e, hékám?

A cica háládatosan hozzátörleszkedett nagy buksi fejével, ő meg vígan tapsikolt a két tenyerével, mint mikor a liliomszirmok összeverődnek.

– Hallod, apu, megértette! Bizonyosan Hékámnak hívják. Ugye, Hékám?

– Mi-a-ú, mi-a-ú – felelte a cica.

Egyebet nem tudott mondani a jámbor, de értett Panka ennyiből is.

– Hallod, apu, azt kérdi, mi a jó. Majd megtudod, Hékám, csak hazaérjünk.

Mit volt mit tennem, egyik karomra vettem Pankát, másik karomra vettem a Hékámat, s így ballagtam haza harmadmagammal. Eszembe se jutott, hogy én most egy királynét cipelek országostul. Csak akkor okosított föl Panka, mikor már mind a hárman a meleg szobában hemperegtünk a szőnyegen:

– Látod, apu, most már mégiscsak királyné vagyok. Hékám meg az országom. Én parancsolok, Hékám pedig szót fogad. Hékám, idd meg ezt a tejecskét!

Hékám csakugyan szót fogadott. Sose láttam olyan engedelmes országot. Csupa engedelmességből megitta a Panka tejét, az anyuka kávéját, az apuka csokoládéját, s megette mindhármunknak a friss kalácsát. Sőt annyira ment az alattvalói hűsége, hogy még a vacsorára való kolbászkát is megkereste az almáriumban, pedig senki sem parancsolta neki.

Kigömbölyödött, mint a duda, s kerekedett olyan kedve, hogy még az én bajuszomat is egernek nézte. Mikor aztán jól kijátszotta magát, megtelepedett a kályha mögött a sarokban, s olyan dagasztásnak esett, hogy mind fölkörmölte a padlót.

– Hohó, Hékám – ugratta ki Panka a sarokból –, majd rendre szoktatlak én téged! Vetek én neked babadunnából olyan ágyat, hogy olyanban még álmodban se feküdtél.

Hékám azonban bizonyosan megijedt a vetett ágytól. Mert mire az elkészült, akkorra neki nyoma veszett. Úgy kiszökött az ajtón, hogy észre se vettük. Akárhogy jajgatott Panka, bizony országa nélkül kellett lefeküdnie a királynénak.

Még tán álmában is hullott a könnye szegénynek, hanem azért másnap reggel mégis ő hallotta meg legelőbb a szobaajtón a csendes kaparászást.

– Mi-a-ú, mi-a-ú!

– Jaj, apu, hallod, visszajött a Hékám!

Csakugyan a Hékám volt, de úgy elgyalázódva, hogy rossz volt ránézni. Sáros, lucskos, mocskos, mintha csak havas esővel takaródzott volna az éjszaka. Sebaj, gyorsan megszáradt, lesimult a kócos bundája, alig lehetett ráösmerni – mikorra megint eltűnt. Mert aznap este megint odébbállott. Másnap is, harmadnap is. Egész nap vendégeskedett, játszadozott, törleszkedett, de vacsora után mindig megszökött, s csak reggel került haza reszketve, fázva. Panka már majd belebetegedett a nagy bánatába, hogy neki háládatlan alattvalója van.

– Megállj, lelkem – vigasztaltam a kesergő királynét –, majd kivallatja a Burkus kutya a te csavargó népedet.

Behívtam a Burkust, és bemutattam neki a Hékámot, aki nagyon kapálódzott ez ellen a megtiszteltetés ellen.

– Ide fülelj, Burkus! Te most utána mégis ennek a cicának árkon-bokron keresztül, s nem nyugszol, míg ki nem tudod, hova jár.

Burkus olyan biztatóan vigyorgott rám, hogy minden foga kilátszott, és megcsóválta nagy lompos farkát. A Burkus nyelvén annyit jelent ez: meglesz, gazdám! Én pedig kinyitottam az ajtót: a Hékám kiugrott rajta, a Burkus meg utána.

En meg a Burkus után ballagtam a harmadik utcáig, hanem ott úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket. Már majd nem tudtam mitévő lenni, mikor egyszer csak elém gurul ám a Burkus, a foga közé veszi a kabátom szélét, s húzza ám, de ugyancsak.

– Gyerünk, no, öreg – mondom neki –, de azért örömdben ne szedd le rólam a gúnyát.

Nem is kellett sokáig menni, csak éppen addig az öreg fűzfáig, amelyikről a Hékám ránk miákkolt. Ahogy odaérünk, Burkus bedugja a nagy fejét a faodúba, s uramfia, kihúzza belőle a Hékámot. De nem az öreg Hékámot ám, hanem egy kis Hékámot. De nem is egyet ám, hanem négyet. Az ötödik, az öreg, magától előjött, odakuporodott a lábamhoz, s úgy nézett rám csillogó szemével, hogy majd megszólalt.

– Hát tudnál te énrám haragudni, amiért estente hazajártam a kicsinyeimhez?

Jaj, dehogy haragudtam, dehogy! Inkább fölszedtem a kis porontyokat, kit az egyik, kit a másik zsebembe. A negyediket már nem tudtam hová tenni, azt a Burkus vette a szájába, úgy szaladt vele előre. Az öreg Hékám meg fölugrott a vállamra, s egész úton sugdosott a fülembe valamit. Én bizony meg nem mondom, mit, mert én már régen nem értek a Hékámok nyelvén.

Panka meg ért, mert ő még kicsike, s azt mondja, hogy a cica bizonyosan hálálkodott. Pedig nem én tettem jót ővele, hanem ő mivelünk: mert most már Pankának igazán egész országa van. Ha meglátogatjátok a kis királynét, talán meg is engedi, hogy az alattvalóit megsimogassátok.

(Az *Én Ujságom*, 1908/3)

(Szerkesztett illusztráció)